

Κλειδί για την εξέλιξη της Ιλιάδας είναι ο Πάτροκλος, ο γιος του Μενόιτιου. Από παιδί, ήταν στενός και αγαπητός φίλος του Αχιλλέα καθώς μαζί μεγάλωσαν. Ο Απολλόδωρος (III 176) έφθασε να γράψει ότι οι δυο τους ήταν εραστές. Ο Όμηρος, αντίθετα, παρουσιάζει τον Αχιλλέα να κοιμάται είτε με την Βρισηίδα είτε με την Διομήδη, ενώ ο Πάτροκλος με την Ίφη (I 667).

Ήταν αντρειωμένος και είχε λατρεία με τα άλογα, καθώς αυτός οδηγούσε το άρμα του Αχιλλέα ως ηνίοχος. Αλλά και τα άλογα τον αναγνώριζαν και τον αγαπούσαν. Γνώριζαν ότι εκείνος ήταν που με στοργή τα φρόντιζε. Στην Ιλιάδα, περιγράφεται η θλίψη τους, όταν ένωσαν ότι σκοτώθηκε (P 426 κ.ε.).

Αντίθετα με τον οργισμένο φίλο του, ως πιο μεγάλος, ο Πάτροκλος σχεδόν ποτέ δεν θύμωνε, ήταν καλόκαρδος, διαλλακτικός και σπλαχνικός. Και δεν άντεχε να βλέπει γυναίκα να κλαίει. Η ίδια η αιχμάλωτη Βρισηίδα, όταν τον είδε νεκρό, έπεσε πάνω στο πτώμα του θρηγώντας τον καθώς θυμόταν το πώς εκείνος της φέρθηκε, όταν αυτή βρέθηκε στα χέρια του Αχιλλέα (T 246 κ.ε.):

«Πάτροκλε, πάρα πολύ αγαπημένε από μένα τη δύστυχη, όταν έφευγα από τη σκηνή σε αφήκα ζωντανό, και τώρα που ξαναγυρίζω σε βρίσκω σκοτωμένο, κυβερνήτη των πολεμιστών. Πώς μου έρχεται το ένα κακό απάνω στο άλλο πάντα. Τον άντρα μου, που σ' αυτόν με έδωσαν ο πατέρας και η σεβαστή μου μητέρα, τον είδα μπροστά από την πόλη μας σπαραγμένο με κοφτερό χαλκό* το ίδιο είδα και τα τρία αδέρφια, που μου είχε γεννήσει η ίδια μάνα, τα αγαπημένα* όλα τους βρήκαν το θάνατο. Όμως εσύ δεν με αφήκες να κλαίω, όταν ο γρήγορος Αχιλλέας σκότωσε τον άντρα μου και κυρίεψε την πόλη του θείου Μύνητα, μόνο μου έλεγες πως θα με κάνεις νόμιμη γυναίκα του θείου Αχιλλέα, και πως θα με φέρεις μέσα στα καράβια στη Φθία, και θα κάμεις το τραπέζι του γάμου μας μέσα στους Μυρμιδόνες. Γι' αυτό σε κλαίω ακατάπαυστα, που εσύ πέθανες, εσύ που ήσουν πάντα γλυκομίλητος».

Την οργή του φίλου του, Αχιλλέα, ο Πάτροκλος την σεβάστηκε κι ούτε κι αυτός αρχικά μετείχε στις μάχες. Βλέποντας όμως ότι οι Τρώες πετσόκοβαν τους Αχαιοούς, πήρε την απόφαση και ζήτησε από τον φίλο του να φορέσει την πανοπλία και να χρησιμοποιήσει τα όπλα του, κάνοντας έτσι τους Τρώες να πιστέψουν ότι ο Αχιλλέας ξαναμπήκε στον αγώνα. Αν όμως και ο ίδιος δεν ήταν αντρειωμένος, κανένα δεν θα μπορούσε να πείσει. Ρίχτηκε στη

μάχη με θάρρος και ορμή, σκόρπισε τον θάνατο και λίγο έλειψε, με τη φόρα που είχε πάρει, να κυριεύσει και την Τροία και να δώσει τέλος στον μακρόχρονο πόλεμο. Τρεις φορές ανέβηκε στα τείχη αλλά ήταν ο Απόλλωνας που τρεις φορές τον έριξε πίσω. Κι όταν για τέταρτη φορά προσπάθησε, ο θεός του φανερώθηκε και τον διέταξε (Τ 707):

«Κάνε πίσω, διογέννητε Πάτροκλε* δεν είναι γραφτό να παρθεί η πολιτεία των περήφανων Τρώων από το δικό σου δόρυ, ούτε καν από τον Αχιλλέα, που είναι πολύ πιο γενναίος από σένα».

Εκείνο που η μοίρα είχε γράψει για τον Πάτροκλο, ήταν να σκοτωθεί από τον Έκτορα.

(τελευταία επεξεργασία, 30 Ιανουαρίου 2022)